

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio II. De supernaturalitate Actûs Fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

QUÆSTIO II.

De Supernaturalitate Actus Fidei.

ARTICULUS I.

An Habitus, & Actus fidei: itémque prævia Pia Affectio, & alia, ad actum fidei requisita, sint necessario supernaturalia.

676. **C**ommunisimè definitur *supernaturale* esse id, quod *superat vires, & exigentiam totius nature create*, sive, quod *nulli create substantiæ ut quod, determinatè, vel indeterminatè debetur*. Dicitur 1. quod *superat vires totius nature create*: hoc est, vires, tam activas, quam passivas; nam, licet nullæ vires activæ creatæ exigant producere animam rationalem, tamen ista non est supernaturalis; quia materia prima habet vires passivas, quæ saltem indeterminatè exigunt recipere animam rationalem. Dicitur 2. *substantia ut quod*; nam unioni hypostaticæ, quæ est substantia ut quo, multa debentur accidentia supernaturalia. Pariter accidentibus supernaturalibus debentur alia accidentia supernaturalia, ut visio beatifica debetur lumini gloriæ.

Substantia autem creata supernaturalis ut quod possibilis non est, ut communiter docent cum Suarez in 1. p. D. Thome l. 2. de attributis DEI. c. 9. a n. 14. eoquod non posset explicari, in quo staret ejus supernaturalitas; cum enim substantia per se intendatur, non posset supernaturalitas substantiæ ut quod explicari per hoc, quod non esset debita alteri, sicut tamen explicatur supernaturalitas accidentium. Deinde non posset dici, illam substantiam esse supernaturalem, quæ sit in eodem ordine cum DEO; nam in pari ordine cum DEO nulla creatura esse potest. Si autem dicatur, eam tantum debere aliquo modo participativè esse in eodem ordine cum DEO, seu superior aliis: contra est. Angeli, vel animæ rationales, etsi respectu aliarum substantiarum sint in ordine superiori, non sunt supernaturales: & sunt possibiles creaturæ spirituales nobiliores istis, nec tamen erunt supernaturales; quia saltem dici possunt indeterminatè debita universo: ergo debet esse alia adhuc major superioritas, quæ explicari non potest.

Si dicatur substantia supernaturalis illa, cui debentur accidentia, quæ aliis substantiis non debentur, iterum contra est: Angelis, & animabus rationalibus debentur multa accidentia, quæ aliis substantiis non debentur: ergo iterum nihil explicatur. Accedit, quod, si admittatur substantia ut quod supernaturalis in hoc sensu, difficillimè sine circulo possit explicari supernaturalitas accidentium. Si dicatur substantia ut quod supernaturalis esse illa, cui debetur visio beatifica: Resp. juxta SS. Patres talem substan-

tiam creatam esse impossibilem, ut probatum tract. de DEO a n. 179.

677. Jam verò *supernaturale* dividitur in *supernaturale Theologicum*, & *supernaturale Philosophicum*. Illud, seu *supernaturale Theologicum* est, quod ex intrinsecis suis prædicatis ordinatur ad beatitudinem, seu visionem DEI, ut gratia sanctificans, unio hypostatica &c. *Supernaturale Philosophicum* est, quod non ordinatur ex intrinsecis suis prædicatis ad beatitudinem, ut replicatio, resuscitatio mortui &c. Dividitur 2. in *supernaturale quoad substantiam*, & *supernaturale quoad modum*. Per substantiam intelligitur hic essentia; hinc in hoc sensu etiam accidentia possunt esse supernaturalia quoad substantiam. Est autem *supernaturale quoad substantiam* illud, quod in nullis circumstantiis debetur naturæ creatæ: & sic se habet gratia sanctificans, & resuscitatio mortui &c. *Supernaturale quoad modum* est illud, quod quidem in his circumstantiis non debetur naturæ creatæ, etsi deberi possit in aliis: tale est, si rosa producat durante frigore hyemali, vel morbus, lentis quidem remediis absolute curabilis, curetur in momento.

Dividitur 3. in *supernaturale in se*, & *supernaturale præsuppositivè*. Primum est, cui propriè competit definitio data: alterum autem tantum est analogicè supernaturale, & est illud, quod quidem in se est naturale, præsupponit tamen aliquid supernaturale: sic e. g. comestio, vel ambulatio hominis, à morte resuscitati, est in se prorsus naturalis, ut patet: attamen, quia præsupponit miraculosam à mortuis resuscitationem, est supernaturalis præsuppositivè. Similiter, si triticum, supernaturaliter productum, deinde seminetur, & ex eo crescat aliud novum, hoc secundum erit supernaturale præsuppositivè.

678. Dico 1. Habitus fidei Divinæ infusus est supernaturalis quoad substantiam, ita certa omnium Theologorum. Prob. 1. hoc ipso consensu communi Theologorum, qui in materia, quæ dependet à libera voluntate DEI, & cujus noticia debet potissimum haberi ab auctoritate, vel traditione, magnum pondus habet. Prob. 2. efficaciter ex Tridentino sess. 6. c. 7. & quidem simul etiam de habitu spei, & charitatis (quod hic noto; quia agendo de illis supponemus, eos habitus esse supernaturales) ita ibi habet Concilium: *Hanc dispositionem, seu preparationem, justificationem ipsa consequitur, quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum*: ergo susceptio gratiæ, & donorum distinguitur à preparatione, quam sequitur: cum ergo inter dispositiones capite præcedenti etiam positus fuerit actus fidei, & spei, per dona, quæ suscipiuntur, non intelliguntur actus, sed intelligitur habitus fidei, spei, & charitatis: adeoque isti in justificatione supernaturali infunduntur, & consequenter sunt supernaturales.

Prob. conf. Aliqua fides nomine donorum venit: non actualis, ut modò probatum: ergo habitualis. prob. ma. Concilium eodem capite inferius explicans illa dona ait: *Unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hac omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem:* ergo justificatis infunditur aliqua fides: ergo habitualis. Ex quo etiam consequitur, spem, & charitatem habituales, infundi; quia Concilium non aliter loquitur de his, ac de fide: loquendo autem de hac, loquitur de habituali: ergo etiam loquendo de illis. Sed & alia dicta Scripturæ, Patrum, & Conciliorum, ut expendenti facile constabit, probant eodem modo, de his habitibus, vel eorum actibus, sicut de habitu, & actu fidei: imò plura expressè loquuntur de omnibus.

679. Confir. ex Concilio Moguntino c. 7. ubi explicans dictum caput Tridentini ait: *Per Spiritum S. unà cum fide simul charitatem in corde diffusam, ac spem accipit, hisq. DEI donis in ipso permanentibus, non jam solum reputatur, aut nominatur, sed vere existit iustus:* sed fides, spes, & charitas permanens, est habitualis: ergo. Non autem dicas, quòd fides ista sit naturalis in se, & tantum per accidens infusa; nam præter jam dicta, sub initium hujus tractatus n. 25. huic replicæ etiam opponitur Tridentinum, quod eod. capite 7. de eadem fide habituali infra subdit: *Hanc fidem ante baptismi sacramentum, ex Apostolorum traditione, catechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præstantem:* atqui id, quod præstat (licet non se solo, seu sine spe, & charitate, ut ibidem dicitur) vitam æternam, seu conducit ad beatitudinem supernam, est Theologicè supernaturale, & quidem non tantum quoad modum, sed etiam, ut omnes fatentur, quoad substantiam; aliàs non tam ipsum, quam ejus modus præstaret vitam æternam: ergo. Addi posset alia ratio, scilicet, habitum debere esse supernaturalem; quia id exigit gratia, ut diximus n. 30. & bona est ratio: sed quia habet objectiones, quas refellere longum foret, sufficienti mihi priores. videri potest Lugo de fide disp. 9. sec. 3. n. 48. & 49.

680. Dico 2. Ipse etiam actus fidei est supernaturalis, tam quoad modum, quam quoad substantiam. ita communis. Prob. 1. p. conclusionis. Quòd actus fidei saltem sit supernaturalis quoad modum, est de fide ex pluribus Scripturæ locis, adductis à SS. Patribus contra Pelagium. Sic ad Ephes. 2. v. 8. dicitur: *Gratiæ estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis; DEI enim donum est.* & ad Philippenf. 1. v. 29. *Vobis donatum est pro Christo, non solum, ut in eum credatis &c.* Idem docent Concilia. Arauscanum. II. can. 7. ait: *Siquis per naturæ vigorem bonum aliquod, quod ad salutem pertinet vita æterna, cogitare, aut eligere, siue salutari, id est, evangelizanti prædicationi, consentire posse confirmat, absque illuminatione, & inspiratione Spiritus S. hæretico fallitur Spiritu.*

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

Nota post cogitare irrepsisse duo hæc verba: *non expedit*, quæ & sensum turbant, & omnino superflua sunt, ut Binius in hoc Concilio notat: & hinc merito ab aliis, & nobis omissa sunt. Tridentinum sess. 6. can. 3. ait: *Si quis dixerit, sine præveniente Spiritus S. inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut penitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, anathema sit.* Accedit, quòd damnata sit hæc propositio 23. Bajana: *Absurda est eorum sententia, qui dicunt, hominem ab initio dono quodam supernaturali, & gratuito, supra conditionem naturæ suæ, fuisse exaltatum, ut fide, spe, & charitate, DEUM supernaturaliter coleret.*

681. Probatur jam 2. p. seu quòd actus fidei etiam sit supernaturalis quoad substantiam, seu quoad intrinsicam prædicatam: & quidem prob. 1. ex communi Theologorum (ut testatur Lugo, qui de hac materia videri potest disp. 9. de fide per totam) cum S. Thoma 1. 2. q. 62. a. 3. ad 2. & aliis pluribus locis, citatis à Suarez l. 2. de gratia c. 5. n. 4. Prob. 2. Ex Scripturis, Conciliis, & Patribus habetur, quòd ad actum fidei elicendum homo indigeat necessariò peculiari auxilio Divinæ gratiæ: ergo est intrinsicè supernaturalis. conf. patet: nam, quod intrinsicè naturale est, non potest esse supra vires naturales, nec exigit vires gratiæ supernaturalis. ant. prob. sic Matth. 11. v. 27. dicitur: *Neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare.* & 2. Corinth. 3. v. 5. *Non quòd sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis.* & 1. Corinth. 12. v. 3. *Nemo potest dicere Dominus Jesus, nisi in Spiritu S.* item Joannis 6. *Hoc est opus DEI, ut credatis in eum, quem misit ille.* Idem probant textus, & Concilia allata n. 680. Similia habet Milevitanum c. 4. dicens: *Cum sit utrumque donum DEI, & scire, quid facere debeamus, & diligere, ut faciamus.*

682. Confir. 1. Ad actum fidei (& eadem ratio est de actu spei, & charitatis) requiritur habitus per se infusus, & supernaturalis (qualem dari probavimus n. 678.) vel omnipotentia, loco ipsius extrinsecè applicata, & concursus habitus supernaturalem supernaturaliter supplens: ergo actus fidei superat vires naturæ creatæ, adeoque est supernaturalis. Confir. 2. Actus fidei est positiva dispositio, conducens ad vitam æternam, & quidem de congruo saltem meritoria (nec minùs talis dispositio, & meritum, est actus spei: actus charitatis verò omnino affert secum jus ad vitam æternam) ergo est intrinsicè, & quidem Theologicè supernaturalis. conf. patet, & conceditur etiam ab adversariis. ant. prob. inprimis Tridentinum sess. 6. c. 6. expressè docet, homines per fidem actualem disponi ad justificationem. & Apostolus ait ad Hebr. 10. v. 38. *Iustus autem meus ex fide vivit.* & c. 11. v. 6. *Sine fide autem impossibile est placere DEO:* ergo.

683. Respondebis 1. habitum fidei requiri.

quiri, non ad actum fidei simpliciter eliciendum, sed ad moraliter eliciendum; cum sine habitu difficillimè eliceretur. Sed contra est. Concilia, & Patres, planè dicunt, sine gratia simpliciter non posse elici actum fidei, & non tantum, non posse facillè, aut non nisi difficulter elici. 2. Si simpliciter posset elici naturaliter actus fidei, tunc difficultas circa illum eliciendum posset tolli per habitum acquisitum naturalem, adeoque posset in multis casibus, elici viribus purè naturalibus actus fidei, etiam facillè: quod nemo dixerit. 3. Habitus infusi non dant facillè posse, sed simpliciter posse, ut communissimè omnes docent. Alii respondent, habitum requiri ad infallibilitatem assensus: sed hæc planè aliud non est, quàm exigentia actus, ut objectum ita se habeat, prout ipse affirmat: ergo infallibilitas realiter est ipse actus.

Respondebis 2. auxilium gratiæ supernæ, vel etiam habitum, non requiri ad substantiam actus, sed ad modum quandam illi superadditum. At contra. Non potest explicari, quid sit ille modus; nam 1. non est intensio; ad quemvis enim actum fidei, etiam non intentum, requiritur habitus, aut gratia; nam Concilium Tridentinum, & alia omnia, loquuntur de omni actu, sive intento, sive remisso, modo sit, prout oportet, ad salutem. 2. Quivis actus disponit ad justificationem, & quilibet reddit fidelem, sicut qualibet contritio perfecta reddit contritum, & justificatum: ergo ad quemlibet est necessarium auxilium gratiæ. 3. Modus ille non est modus proportionis cum fine supernaturali; si enim actus ex sua essentia non habet proportionem, non poterit illam recipere ab eo modo; proportio enim illa est per modum meriti, saltem congrui: atqui modus non potest reddere actum meritorium; cum neque sit formaliter meritorium, nec opus dignificet, ut dignitas personæ: sed nec ullus alius modus convenienter assignari potest: ergo.

684. Dico 3. Species, concurrentes ad actum fidei, probabiliter non debent esse per se supernaturales. ita Suarez, Lugo, Oviedo, Platellius, Haunoldus, Ripalda, Arraga. Prob. Species naturales possunt, sive per habitum supernaturalem, sive per concursum DEI supernaturalem, elevari ad hoc, ut possint concurrere ad actum supernaturalem: ergo non est necesse, ut sint supernaturales. conf. non videtur posse negari; quæ enim necessitas specierum supernaturalium, si naturales sufficienter influere possint? Ait quidem Granado, quod post species naturales, deservientes ad cognitiones naturales, infundantur à DEO species supernaturales: at hoc gratis dicitur, si species naturales sufficiant: præterquam, quod illæ species habeant alias difficultates, quas vide apud Lugo *de fide disp. 9. sec. 4. n. 59. & seq.*

Jam prob. ant. Intellectus, & voluntas, licet sint potentie naturales, possunt elevari ad concurrendum ad actus supernaturales, ut patet; alias actus fidei, spei,

& charitatis, non essent vitales: nec homo illos produceret, sed tantum reciperet, seque haberet merè passivè, contra Tridentinum *sess. 6. can. 4.* ergo etiam possunt elevari species naturales. Et certè non video, quare species illæ, quas aliquis acquirit naturaliter, ex auditione catechistæ, non possint ratione elevationis extrinsecæ, influere in actum fidei. Dixi tamen in conclusione, species non debere esse per se supernaturales; non enim nego, posse esse tales: dein etiam potest contingere, ut, cum objectum ipsum sit prorsus supernaturale, etiam species sint supernaturales, e. g. si DEUS aliquem Sanctum de supernaturali aliquo mysterio interiorè illustrat.

685. Dico 4. Licet iudicium remotum, & speculativum, de evidentia credibilitatis, possit esse naturale, ut diximus *n. 498.* tamen iudicium proximum, & practicum, immediate dirigens ad eliciendam piam affectionem, debet esse supernaturale quoad substantiam, ita Suarez *de fide disp. 6. sec. 8. n. 12. & seq.* Valentia, Ripalda, Platellius. Prob. 1. Iudicium hoc proximum immediate dirigit ad piam affectionem, seu actum supernaturalem voluntatis: ergo debet esse supernaturale; quia, ut Ripalda *de ente supernaturali. tom. 1. disp. 49. sec. 4. n. 24.* ex Patribus, & Theologis probat, ad omnem actum voluntatis supernaturalem prærequiritur illustratio, seu actus intellectus supernaturalis. Prob. 2. Concilium Milevitarum *can. 4.* docet, per gratiam revelari nobis intelligentiam mandatorum, darique simul, scire, & diligere: ergo notitia, salutem ultima, & practica, de mandato eliciendi, seu imperandi actum fidei, est gratia, seu actus supernaturalis.

Similiter Tridentinum *sess. 6. c. 6.* expressè ait: *Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati Divinâ gratiâ, & adjuti, fidem ex auditu concipientes, libere moventur in DEUM, credentes &c.* ergo ante liberam voluntatem credendi requiruntur, & auditus fidei, seu exterior propositio, & interna excitatio gratiæ, quam deinde in Concilio declarat, stare in illuminatione DEI, à qua *c. 5.* dixerat, *ipsius justificationis exordium . . . sumendum esse:* quod exordium non potest esse à nobis, sed debet esse à gratia, ut est clara doctrina contra Semipelagianos. Pariter Arausicanum II. *can. 5.* definit, *ipsum credulitatis affectum esse per gratia donum, id est, per inspirationem Spiritus Sancti.* & *can. 7.* docet, non posse hominem salvari . . . predicationi consentire . . . absque illuminatione, & inspiratione Spiritus Sancti. vide Suarez *de fide disp. 6. sec. 8. n. 13.* Adde, quod iudicium speculativum etiam debeat esse supernaturale, casu, quo iudicium practicum illo niteretur, tanquam consequens suo antecedente; nam consequens supernaturale exigit utique etiam antecedens tale; alias firmius niteretur minus firmo.

686. Dico 5. Apprehensiones præviæ ad iudicium etiam practicum, & supernaturale

rale credibilitatis, probabiliter non debent per se esse supernaturales. ita Lugo de fide disp. 9. sec. 5. Platellius, Salas, contra alios etiam magnos auctores. Prob. conclusio potissimum negativè; quia non est ratio, vel necessitas, ob quam ex apprehensiones debeant esse supernaturales; si enim esset aliqua necessitas, tunc ideo; quia deberent concurrere ad iudicium supernaturale: hæc nulla est: ergo. prob. mi. potest aliquid naturale elevari ad influendum in aliquid supernaturale, ex n. 684. ergo etiam apprehensiones naturales possunt influere in iudicium supernaturale.

Confr. Cum sæpe ultima apprehensio sit complexa, vel ob aliam rationem præsupponat alias apprehensiones priores, quæ præviè disponant ad istam ultimam, tunc, si ista iuxta adversarios deberet esse supernaturalis, deberent etiam plurimæ præviæ esse supernaturales, quod gratis dicitur. Nec dicas, illas esse tantum causas, vel dispositiones remotas; etsi enim sint causæ, vel dispositiones remotæ ad actum fidei, non sunt dispositiones, vel causæ remotæ, sed proximæ ad apprehensionem præviæ, juxta adversarios supernaturalem: adeoque deberent etiam esse supernaturales; siquidem, ut ipsi volunt, apprehensio naturalis non possit concurrere ad actum supernaturalem.

687. Nota hic 1. Conclusio nostra procedit in casu, quo apprehensio non sufficiens illustret ad piam affectionem, ut diximus esse communioem n. 487. si enim quis oppositum supponeret, tunc apprehensio illa, proximè dirigens ad piam affectionem, deberet esse supernaturalis, ex omnibus illis rationibus, quibus a n. 685. probatum est, iudicium ultimum practicum debere esse supernaturale. Nota 2. Conclusio procedit de apprehensionibus, præcedentibus immediatè iudicium credibilitatis, non verò de præcedentibus ipsum actum fidei, de quibus fors major esset difficultas.

Lugo cit. disp. 9. de fide sec. 5. n. 84. ait, etiam apprehensiones, immediatè præcedentes actum fidei, non debere necessariò esse supernaturales. Ego disjunctivè dico: si non est specialis efficax ratio, pro apprehensionibus his secundis, & earum supernaturalitate, etiam istæ non erunt necessariò supernaturales: si sit talis ratio, concedo, eas fore supernaturales: & fors aliqua ratio esse posset ista. Apprehensiones præviæ ad fidem debent repræsentare testimonium DEI, propter se ipsum dignum altissimo assensu: atqui taliter non possunt testimonium DEI repræsentare apprehensiones tantum naturales: ergo. ma. videtur clara; quia actus fidei debet ita tendere, seu ita amplecti testimonium DEI. mi. etiam videtur difficulter posse negari; quia testimonium ut dignum altissimo, & supernaturali assensu fidei, non videtur posse repræsentari per apprehensiones tantum naturales.

Nec dicas, testimonium DEI, ut dignum altissimo assensu, posse repræsentari à iudicio credibilitatis; nam non videtur posse testi-

monium DEI ita repræsentari à iudicio prævio credibilitatis; alias hoc iudicium esset assensus propter testimonium DEI, & consequenter jam esset actus fidei. Sed fors huic difficultati responderi posset, dicendo, posse quidem à iudicio credibilitatis ita repræsentari testimonium DEI, sed tantum ut objectum materiale: qua ratione illud iudicium non erit actus fidei; quia non affirmat, adesse testimonium DEI; quia DEUS dicit, illud adesse: sed quia dantur alia motiva credibilitatis, quæ motiva non sufficiunt ad actum fidei. Sed quidquid de hoc sit, nolim de eo fusiùs disputare; unde inhæreo modò datæ responsioni disjunctivæ.

688. Dico 6. Pia affectio est supernaturalis quoad substantiam, ita communissima. Hanc conclusionem supposui n. 526. nunc proba 1. ex Apostolo ad Philipp. 2. v. 13. dicente: DEUS est enim, qui operatur in vobis, & velle, & perficere, pro bona voluntate. 2. ex Arausicano II. quod can. 5. ita definit: Siquis, sicut augmentum, ita etiam initium fidei, ipsum credulitatis affectum non per gratiæ donum, id est, per inspirationem Spiritus S. corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem ... naturaliter nobis inesse dicit, Apostolicis dogmatibus adversarius approbatur. Confr. 1. Ad istam piam voluntatem, seu piam affectionem voluntatis, requiritur gratia præveniens, & adjuvans, ut docet Tridentinum sess. 6. c. 6. ubi dicit, quod excitati Divinâ gratiâ, & adjuvi, fidem ex auditu concipientes, libere moventur in DEUM, credentes: hoc est, liberum motum piæ affectionis eliciunt: ergo pia affectio est supernaturalis; quia superat vires nostras naturales, & exigit adiutorium gratiæ Divinæ. Confr. 2. ratione. Fides est meritoria, saltem de congruo: omne autem meritum fundatur in volitione libera supernaturali: ergo etiam pia affectio, in qua fundatur meritum fidei, est volitio libera supernaturalis. Plura vide apud Lugo de fide disp. 10. sec. 3.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

689. **O**B. 1. contra 2. conclusionem. S. Augustinus in exposit. quarundam proposit. epist. ad Roman. proposit. 61. ait: Nostrum enim est credere, & velle: illius autem DEI dare credentibus, & volentibus, facultatem bene operandi: ergo actus volendi credere, itemque ipse actus fidei est noster, seu naturalis nobis. Confr. 1. ex S. Thoma 2. 2. q. 171. a. 2. ad 3. dicente. Alio modo est aliquid supra naturam, quantum ad modum actus, non autem quantum ad substantiam ipsius, sicut diligere DEUM, & cognoscere eum in speculo creaturarum: ergo actus fidei est quidem quoad modum, non autem quoad substantiam supernaturalis. Confr. 2. S. Doctor ibidem ait, non dari donum

B b 2

gra

gratiæ habituale ad ea, quæ sunt supernaturalia quoad substantiam: ergo, vel pia affectio, & etiam actus fidei, non sunt supernaturales, vel non dantur pro iis eliciendis habitus supernaturales. Resp. neg. conf. S. Augustinus *l. 1. retract. c. 23.* dictum illud retractat, & fidem numerat inter DEI dona, ac addit: *Utrumque ergo (hoc est, credere, & operari salutariter) nostrum est, propter arbitrium voluntatis, & utrumque tamen datum est per spiritum fidei, & charitatis utrumque ipsius DEI est; quia ipse preparat voluntatem, & utrumque nostrum; quia non fit, nisi volentibus nobis.*

Ad 1. confir. neg. suppositum. conf. Angelicus ibi terminum *supernaturale* accipit in alia significatione: scilicet, per supernaturale quoad substantiam intelligit actiones miraculosas, & extraordinarias, quas viri Sancti sæpius, non tamen habitualiter potuerunt operari, & quibus nec genericè similes possunt naturaliter produci: quales e.g. sunt resuscitationes mortuorum, prophetiæ &c. alias autem actiones vocavit supernaturales, tantum quoad modum; quia saltem genericè aliquo modo similes possumus producere viribus naturæ, e.g. aliquem saltem amorem DEI. Ad 2. confir. neg. conf. quia S. Doctor tantum negat, Sanctis fuisse concessum habituale donum supernaturalium quoad substantiam, prout hunc terminum ibi sumit, scilicet pro miraculis, & prodigiis extraordinariis &c.

690. Ob. 2. Tridentinum, & Arausicanum, non negant, posse naturaliter elici fidem: sed tantum negant, posse elici fidem, *sicut oportet*: ergo potest quidem naturaliter elici actus fidei quoad substantiam, sed non quoad modum. Confir. 1. Si actus fidei, & charitatis, non possent esse naturales, posset quis scire, se esse in statu gratiæ; quia potest quis scire, se elicuisse actum charitatis: hoc est falsum: ergo. Confir. 2. Rationale, & irrationale, est idem animal quoad substantiam: ergo etiam fides naturalis, & supernaturalis. Resp. neg. conf. Illud *sicut oportet* significat talem fidem, quæ disponat ad gratiam, vel justificationem: hæc autem fides quoad substantiam intrinsicè differt ab alia, quam elicit hæreticus, dum elicit actum fidei naturalem de eodem objecto materiali. An autem possit actus fidei naturalis elici propter idem prorsus objectum formale, disputant Theologi, nec Concilium voluit hanc litteram decidere; unde ad præsciendenda dubia dixit: *sicut oportet*. Ad 1. confir. neg. ma. nemo enim scit, an actum supernaturalem, *sicut oportet*, an tantum actum naturalem elicuerit; & hoc nemo scit; vel quia nemo scit, se egisse ex vero amore DEI super omnia, vel saltem, quia nemo scit, se egisse cum omnibus requisitis ad actum supernum; neque enim dicimus, non posse elici ullum amorem DEI naturalem: imò oppositum defendimus *tract. de gratia n. 95.* Et idem dicendum de actu fidei, si possibi-

lis sit revelatio DEI naturalis, de quo vide dicta *n. 142.* Ad 2. confir. neg. ant. licet enim rationale, & irrationale, genericè conveniant, tamen utique substantialiter, seu essentialiter differunt.

691. Ob. 3. contra 3. conclusionem. Species, & habitus, debent esse ejusdem ordinis; nam ex utroque constituitur principium completum actus: sed habitus fidei est supernaturalis: ergo etiam species debent esse supernaturales. Confir. 1. Habitus scientiæ infusæ in Christo exigebat quoque species supernaturales: ergo etiam habitus fidei eas exigit. Confir. 2. Ad conclusionem supernaturalem requiruntur etiam præmissæ supernaturales: ergo etiam ad iudicium supernaturale requiruntur species supernaturales; cum sit par ratio. Resp. neg. ma. universaliter sumptam; nam, sicut objectum non debet esse semper ejusdem ordinis cum habitu, vel potentia (ut patet in anima rationali spiritali, & naturali, cognoscente materialia, & supernaturalia) ita nec species vicaria objecti.

Quod autem anima ad producendas cognitiones spirituales indigeat prius speciebus spiritalibus, non est ratio, quod species debeant esse ejusdem ordinis cum anima: nec quod species phantastica ratione materialitatis non possint concurrere (alias species materiales phantasticæ neque possent concurrere cum anima, ad producendam speciem spiritualement) sed est alia ratio, ex qua Philosophi probant existentiam specierum spiritalium: mihi optima visa est memoria actuum, & objectorum, remanens in anima post mortem, quæ stare non potest in speciebus phantasticis; quia hæc post mortem non amplius dantur: ergo debet stare in speciebus spiritalibus: si autem debent species spirituales adesse post mortem, habebunt etiam, quod agant in vita: scilicet producent species expressas spirituales, seu cognitiones.

692. Ad 1. confir. neg. conf. Si illæ species Christi Domini fuerunt supernaturales, vel DEUS pro suo libitu, ut potuit, voluit eas dare (nec enim dicimus, species non posse esse supernaturales, sed tantum non debere tales esse) vel DEUS species supernaturales dedit; quia dari non poterat species naturalis omnium creaturarum possibilem, aut etiam futurarum; eoquod species quidditativa naturalis videatur supponere existentiam objecti, cum tamen non possint unquam existere omnia futura (videatur *Lugo de incarnat. disp. 20. sec. 5.*) hæc autem rationes non militant in nostro casu, seu pro speciebus ad actum fidei concurrentibus. Ad 2. confir. neg. conf. Conclusio supernaturalis, si est actus fidei, necessariò præsupponit duas revelationes supernaturales, seu duos actus fidei, tanquam præmissas formales, ut patet ex dictis *n. 589.* Sive autem sit, sive non sit actus fidei illa conclusio, præmissæ debent esse saltem æquæ certæ, ac est conclusio, ut omnes admittunt: atqui actus naturalis non potest esse tam certus,

tus, quam actus supernaturalis: ergo præmissæ necessariò debent esse supernaturales. Licet enim præmissæ formales, ut tales, non sint motivum conclusionis, tamen sunt applicatio motivi, & quidem talis, ut pro diversitate ejusmodi applicationis, seu præmissarum, intellectus firmius, aut minus firmiter, assentiatur conclusioni; nam certè, qui tantum obscure penetrat præmissas, vel ipsis non omnino firmiter assentitur, is non tam firmiter assentitur conclusioni, quam alius, qui præmissas evidentissimè, ac clarissimè penetrat, iisque omnino firmiter assentitur.

Sed nec potest quis firmius assentiri conclusioni, quam præmissis; quia non potest motivum firmius applicari conclusioni, quam sit applicatum præmissis; unde hæc non potest esse firmior, aut certior. Si neges contra communem, quod præmissæ debeant esse æquæ certæ, ac conclusio, ruet eo ipso tuum argumentum; nam probare non poteris, quod ex præmissis naturalibus non possit ratione specialis auxilii inferri conclusio supernaturalis: & sanè Cardinalis de Lugo. *de fide disp. 9. sec. 4. n. 75.* negat, quod saltem utraque præmissa debeat esse supernaturalis, etiam in ordine ad conclusionem supernaturalem.

693. Ob. 4. Objectum fidei est supernaturale: ergo etiam species sunt supernaturales. Confir. Species conducunt ad actus supernaturales: ergo etiam debent esse supernaturales. Resp. 1. ergo nec de mysteriis fidei, quando ea audimus à prædicatore, habebimus species naturales, sed omnes supernaturales, quod est nimium: & ipse Granadus, aliàs adversarius *tr. 9. disp. 5. n. 6.* admittit, dari apprehensiones naturales circa objecta supernaturalia, nempe mysteria SS. Trinitatis, & Eucharistiæ, de quibus agit objectio. in forma om. ant. neg. conf. cum enim species nec sint quidditativæ, nec intuitivæ, non debent esse supernaturales, etiam si sint objectorum supernaturalium. Certè lumine naturali potest cognosci, saltem probabiliter, aliquid supernaturale esse possibile, ut docet Suarez de *Angelis l. 2. c. 29. n. 23.* & alii: ergo per species naturales. Sed neque species abstractiva debet esse in eodem ordine cum objecto; aliàs species abstractiva DEI deberet esse Divina, & increata: imò nec species impressa intuitiva creata DEI, quam possibilem cum multis dixi *tract. de DEO. n. 225.* debet esse tam perfectæ, quam DEUS; aliàs manifestè repugnaret. Ad confir. Etiam intellectus conducit ab actum fidei, nec tamen propterea est supernaturalis; quia tantum concurrat ut elevatus: pariter & species concurrunt tantum ut elevatæ; unde neg. conf.

694. Ob. 5. Ex objecto, & potentia, oritur notitia: hoc est: ad actum fidei requiritur, ex parte potentiae habitus, ex parte objecti species, tanquam vicaria objecti: ergo, sicut requiritur habitus supernaturalis, ita etiam requiritur species supernaturalis.

Confir. Firmitas actus fidei habetur ab objecto motivo, seu à revelatione: sed objectum eam non tribuit immediatè per se: ergo tribuit per speciem: sed species naturales non possunt, eam firmitatem tribuere: ergo species debent esse supernaturales. Resp. 1. Recentior quidam adstruit quidem species supernaturales, sed non distinctas ab habitu: at non videtur hoc convenienter dici; cum habitus non concurrat ex parte objecti, nec etiam, sicut ipse videtur velle, lumen gloriæ sit species DEI, ut cum aliis negavi *in tract. de DEO n. 243.* Resp. 2. neg. conf. sufficit enim, si unum principium sit supernaturale, scilicet habitus (cujus supernaturalitas aliunde probatur) & reliqua conprincipia elevet, ut fufius explicat Lugo *de fide disp. 9. sec. 4. n. 70.*

Ad confir. dist. mi. objectum eam firmitatem non tribuit per se, hoc est, non ex propria virtute. neg. mi. non per se, hoc est, non sine applicatione per speciem. conc. mi. & sub eadem dist. conc. vel neg. conf. dist. dein subsumptum. species naturales non possunt eam firmitatem tribuere, tanquam virtus movendi. conc. subsumpt. tanquam applicatio virtutis. neg. subsumpt. & conf. Imò species, etiam supernaturales, utpote creatæ, non possunt tribuere vim firmissimam actui fidei, qui tantum potest niti motivo Divino: ergo species, qualescunque dentur, sunt tantum applicatio motivi: ad hanc autem sufficiunt species etiam naturales, sed elevatæ. Scilicet habet se objectum movens, sicut finis movens; nam iste etiam movet ut objectum, non per se, in sensu modo explicato, seu non sine applicatione per cognitionem: & cognitio etiam non debet habere vim movendi, sed tantum vim applicandi finem: nec debet esse ejusdem speciei, seu ordinis cum fine.

695. Ob. 6. contra 5. conclusionem. Apprehensio præcedens debet esse proportionata iudicio: ergo ante iudicium supernaturale debet dari apprehensio supernaturalis. Confir. Apprehensio est dispositio ad iudicium: sed dispositio ad iudicium supernum est supernaturalis: ergo. Resp. dist. ant. apprehensio præcedens debet esse proportionata, hoc est, debet esse representatio ejusdem objecti. conc. ant. debet esse ejusdem ordinis cum iudicio. neg. ant. & conf. vide dicta de specie *n. 691.* Ad confir. dist. ma. apprehensio est dispositio ad iudicium, determinatè exigens iudicium supernaturale. neg. ma. est dispositio, non determinatè exigens iudicium supernaturale, sed indifferens, ut elevetur, vel non elevetur, ut dein sequatur iudicium naturale, vel supernaturale. conc. ma. & dist. sic mi. neg. conf. Hæc responsio etiam datur, si obijciatur, quod species sint dispositiones. Quod autem dispositiones ad justificationem (de quibus Tridentinum *sess. 6. c. 5. & 6.*) sint supernaturales, ideo est; quia ibi est sermo de dispositionibus positivè conducentibus, & determinatè tendentibus ad actum supernaturalem: scilicet sermo est de vocatione DEI,

DEI, & gratia excitante, de fide ex auditu concepta (qui tamen auditus non videtur, debere esse supernaturalis) de metu, & spe &c.

696. Ob. 7. Complacentiæ simplices voluntatis necessariæ, quæ dicuntur inspirationes Spiritûs S. & præcedunt actum liberum voluntatis, sunt supernaturales: ergo etiam apprehensiones præviæ ad iudicium. Resp. neg. conf. primò enim, aliquæ gratiæ supernæ præviæ, debent etiam admitti in voluntate: atqui non possunt esse aliæ, quam simplices illæ complacentiæ necessariæ; nam actus liber non fit in nobis sine nobis: sicut tamen ex S. Augustino fit in nobis sine nobis gratia prævia: ergo illæ simplices complacentiæ debent esse supernaturales. At verò in intellectu ipsum iudicium credibilitatis potest esse necessarium, adeoque ipsum potest esse illa illustratio Spiritûs S., quam ipse facit in nobis sine nobis: consequenter non debet præcedens apprehensio jam esse supernaturalis, seu illustratio Spiritûs S.

Secundò. Ante actum voluntatis indeliberatum, seu complacentiam simplicem necessariam, præcedit actus intellectûs supernaturalis, proponens objectum voluntati, amplectendum primò per talem actum complacentiæ necessariæ, ut eadem voluntas postea idem objectum etiam amplectatur per actum liberum: atqui actus supernaturalis intellectûs tendit ad supernaturalem actum voluntatis, (nam, sicut cognitio naturalis boni exigit concursum naturalem ad amorem naturalem, ita cognitio supernaturalis exigit concursum supernaturalem ad amorem supernaturalem) ergo etiam ille actus præcedens complacentiam necessariam, tendit ad complacentiam supernaturalem. At nihil simile afferri potest pro supernaturalitate apprehensionum.

697. Ob. 8. Illustrationes Spiritûs S. prærequisitæ ad fidem, sunt ex dono Spiritûs S., ut colligitur ex Arausicano II. *can.* 7. negante, posse hominem saluari prædicationi consentire absque illuminatione, & inspiratione Spiritûs S. atqui istæ illustrationes sunt apprehensiones: ergo. Confr. Iudicium credibilitatis non suadet infallibiliter, dari revelationem: sed tantum suadet, dari evidentem credibilitatem: ergo iudicium non est illa illustratio prærequisita ad fidem. Resp. 1. nos jam *n.* 687. excepisse apprehensiones immediatè præcedentes actum fidei; unde hæc obiectio, & confirmatio, nos non tangit.

Cardinalis Lugo negat min. seu negat, quòd illæ illustrationes sint necessariò apprehensiones: sed dicit, posse esse ipsum iudicium practicum supernaturale credibilitatis, quod necessarium est, adeoque fit in nobis sine nobis: simulque facit, nos cognoscere evidenter obligationem credendi. Ad confr. Lugo potest probabiliter negare antecedens; nam eo ipso, quòd iudicium illud proponat evidenter credibilitatem, etiam proponit adesse ipsam revelationem, &

quidem, cum sit actus supernaturalis, id facit infallibiliter: licet non habeat illam infallibilitatem supremi ordinis, quam habet actus fidei.

698. Ob. 9. contra 6. conclusionem. Actus virtutis superioris, e. g. charitatis, potest imperari ab actu virtutis inferioris, e. g. timoris gehennæ: ergo etiam actus supernaturalis potest imperari ab actu naturali, atque adeò pia affectio non debet esse supernaturalis. Confr. Habitus elicivus iudicii practici, dirigentis adpiam affectionem, & habitus ipsius piæ affectionis, juxta nos præcederent habitum fidei, sicut actus illius actum hujus præcedit: atqui nullus habitus præcedit habitum fidei: ergo. Resp. conc. ant. neg. conf. Disparitas petenda est ex nostris rationibus *n.* 688. allatis, quæ probant oppositum consequentis, non verò antecedentis: & licet omitteretur, posse aliquando aliquem actum supernaturalem imperari ab actu naturali, non posset id admitti respectu actûs fidei ob dictas rationes, ut patebit consideranti.

Ad confr. dist. ma. Isti habitus præcederent habitum fidei, hoc est, pro priori ad ipsum infunderentur. neg. ma. hoc est, elicerent, si adsint, suos actus, antequam suos actus eliciat habitus fidei. conc. ma. & dist. sic mi. neg. conf. Iudicium illud potest procedere à prudentia infusa: pia affectio autem à speciali habitu, quem probavimus *n.* 526. Non autem est necesse, ut isti habitus infundantur pro priori, vel temporis, vel naturæ, ad habitum fidei; nam, quando non adest habitus fidei, etiam non adest habitus charitatis, consequenter nec habitus morales: debentque tunc illi actus elici per auxilium omnipotentiae extrinsecè applicatæ, sicut & ipse actus fidei.

Postquam autem hi actus, nempe iudicii practici, & piæ affectionis, elicitii fuerunt, per auxilium omnipotentiae extrinsecè applicatæ, tanquam dispositiones, jam potest habitus fidei pro priori ad illos habitus infundi, tanquam finis eorum: quamvis isti dein prius exercentur. Alii addunt, quòd SS. Patres, quando dicunt, fidem omnium primam infundi, intelligi debeant de habitu fidei moraliter sumpto, pro complexo omnium, ad actum fidei eliciendum requisitorum quod complexum involvit etiam habitus piæ affectionis, & prudentiæ elicitive iudicii prævii.

699. Quæri hic etiam solet, an species rememorativæ, relictæ ab actu fidei, sint supernaturales. Hanc quæstionem jam tetigim. *n.* 44. & sequentibus. Si vis dicere supernaturales, rationem habes *n.* 45. allatam. Si vis eas dicere naturales, dic, actionem quidem productivam istarum specierum, cum essentialiter dependeat ab actibus supernaturalibus, debere esse supernaturalem: at non propterea etiam debere esse supernaturales ipsas species, quæ distinguuntur ab actione; nec enim implicat, effectum inferiorem naturalem produci ab actione supernaturali; licet non vicissim actio inferior naturalis possit

possit producere effectum supernaturalem.

Accedit, quod posito actu fidei, cum hic simul sit vitalis debeatur naturæ agentis, scilicet intellectui, aliqua species ipsius, ut possit actus illius, non quidem tanquam supernaturalis, sed tamen tanquam cognitionis vitalis, recordari, & rationem de eo reddere, ac actiones suas regere &c: ergo videtur debere dari aliqua species, quæ sit intrinsecè naturalis, licet præsuppositivè supernaturalis: & eodem modo loquendum est de speciebus rememorativis aliorum actuum supernaturalium. An autem præter has species naturales debeant etiam admitti aliquæ supernaturales, tu ipse librat is rationibus decerne. Videri etiam potest Lugo de fide disp. 9. sec. 4. n. 76. §. infero 2do.

700. Quæri ulterius potest, unde actus fidei desumat suam supernaturalitatem, an tantum ab habitu, & gratia, à quibus certò habet supernaturalitatem: an verò etiam ab objecto formali, seu revelatione, ita, ut nullus actus naturalis possit tanta firmitate revelationem attingere, quanta eam attingit actus supernaturalis fidei. Hoc secundum volunt Suarez l. 2. de necessitate gratiæ. c. 11. n. 8. (ubi citat pro se etiam S. Thomam) & alii. At Lugo de fide disp. 9. sec. 1. per totam negat, saltem de actu supernaturali in genere, eum absolute necessariò debere trahere supernaturalitatem ab objecto formali; quamvis dein n. 18. dicat, actus saltem voluntatis supernaturales, differre semper ratione motivi: remque hanc explicat, ut nos explicavimus n. 31. de objecto virtutum moralium, quæ ibi videri possunt. Ab actu fidei Theologicæ videtur Lugo præscindere, & nos etiam præscindimus; nec enim lubet, quæstionem hanc valde speculativam, nec necessariam, ulterius examinare: præsertim, cum potius spectet ad tractatum de gratia. Videri possunt citati auctores, sufficit nobis, actum fidei certò habere supernaturalitatem ab habitu, & gratia.

ARTICULUS III.

Quomodo Habitus Fidei se habeat ad Gratiā Sanctificantem.

701. Dico 1. Habitus fidei probabilis nunquam infunditur ante gratiam. ita Lugo, Ripalda, Arriaga, Haunoldus l. 3. tr. 1. c. 9. contr. 1. n. 419. & alij: atque etiam S. Thomas 1. 2. q. 62. a. 4. in corp. ubi docet, habitus Theologicos simul infundi, quamvis actus fidei præcedat actum spei, & charitatis. item 3. p. q. 83. a. 6. in corp. ubi ait, virtutes connexas omnes simul incipere in anima. Prob. conclusio 1. Ex Concilio Viennensi Clementin. de summa Trinit. c. 1. item ex C. Majores. de baptismo. citatis n. 23. habetur, parvulis infundi virtutes, ex virtute baptismi: ratio autem affertur; quod eæ virtutes infundantur adultis, & eadem sit generalis efficacia meritorum Christi, quæ per baptismum applicantur parvulis, & adultis: atqui, si adultis jam infunderetur ha-

bitus fidei ante baptismum, seu antequam reciperent gratiam, ob elicitum prius actum fidei, mala esset argumentatio ab adultis ad parvulos; quia isti non possunt elicere actum fidei: ergo. Confir. Adulti non possunt recipere gratiam ante elicitum actum fidei: imò neque statim cum actu fidei; quia adhuc requiritur, vel contritio, vel sacramentum: ergo, si posito actu fidei statim infunderetur habitus fidei, tunc iste semper infunderetur adultis ante gratiam, & ante baptismum: hoc autem dici non potest: ergo. prob. subsumpt. Papa, & Concilium supponunt, habitum fidei etiam adultis infundi per baptismum in re, vel saltem in voto susceptum: ergo.

702. Probatur 2. Tridentinum sess. 6. c. 7. sic definit: Unde in ipsa justificatione, cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem: ergo istæ simul cum justificatione, seu gratia, infunduntur. Loquitur autem Concilium de habitibus; nam ait, hanc fidem, ex Apostolica traditione, catechumenos petere ab Ecclesia: non autem petunt fidem actualem, quam jam ante baptismum afferunt: ergo habitualem. Ex quo etiam confirmatur sententia nostra; quia, si hanc, id est, fidem habitualem catechumeni petunt, ea non jam ob actum fidei præcedentem infunditur ante baptismum, in quo infunditur gratia.

Dicere autem illud simul significare, non simultatem temporis, aut naturæ, sed tantum simultatem omnium trium virtutum, hoc est, ut nulla non infundatur, est sensum sine necessitate torquere: & licet juxta aliquos debeat ita explicari illud Ecclesiastici 18. v. 1. Qui vivit in æternum, creavit omnia simul (eoquod aliter non videatur posse esse verus hic textus in sensu literali) non tamen sine necessitate (qualis circa verba Tridentini nulla est) debet, aut potest particula simul semper ita explicari; aliàs, si quis ab uno Episcopo, servatis interstitiis, successivè recepisset omnes ordines, posset dici, eos simul accepisse. Sed nec dici potest, Tridentinum tantum loqui de ordinariè contingentibus; nam propositio indefinita in materia dogmatica æquivalet universalis: dein juxta adversarios neque ordinariè infunderetur fides post gratiam, imò nunquam adultis, ut patet ex dictis n. præcedenti. Neque tandem dici potest, Concilium loqui tantum de fidei augmento; nam eodem modo loquitur de fide, ac charitate: at non loquitur de augmento, sed de prima infusione charitatis: ergo.

703. Dico 2. Habitus tamen fidei manet in peccatore sine gratia, si is non incidat in hæresin. ita Tridentinum sess. 6. c. 15. ubi docet, per infidelitatem fidem amitti: non verò per quodcunque aliud peccatum, quo tamen amittitur gratia, ut ibidem habetur. Licet autem ibi Concilium non utatur termino habitus, loquitur tamen de isto, seu de fide habituali, ut patet ex contextu; quia Concilium semper loquitur de habitu capitibus antecedentibus, ut iterum patet,

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

patet ex dictis *n. precedenti*. Eadem conclusio quoad 1. partem desumitur ex omnibus illis S. Scripturæ locis, quibus probatur, fidem esse posse sine charitate, quæ videtur apud Bellarminum *tom. 4. contr. 3. general. 2. princip. l. 1. de justificatione c. 15.* sic Joannis 12. v. 42. *Ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter Phariseos non confitebantur, ut e synagoga non ejicerentur; dilexerunt enim gloriam hominum magis, quam gloriam DEI.* & Jacob. 2. v. 20. *Fides sine operibus mortua est.*

Obiter hic addo, etiam manere in peccatore spem. Probatur hoc auctoritate omnium Theologorum, & paritate à fide desumpta. Excipe tamen, nisi quis desperet, aut infidelis fiat; nam desperatio, utpote strictè opposita spei, istam destruit: infidelitas autem, ut dictum est, destruit fidem: cumque fides sit fundamentum spei, illà destructà, etiam ista destruitur.

704. Quæri ulterius potest, an habitus fidei (& idem est de spe) maneat in peccatore, ex natura rei, sive juxta exigentiam ipsius habitus: an verò præcisè ex libero decreto conservetur à DEO, contra, vel supra suam exigentiam. Hoc secundum asserit Lugo *de fide disp. 16. sec. 2. n. 29.* ex ea ratione, quam ponit *n. 26.* scilicet, gratiam esse naturam in ordine superno, & habitus esse ejus potentias: potentias autem non manere destructà earum naturà, sicut non manent potentie, auditiva, visiva &c. destructà naturà animalis. Addit tamen, non propterea miraculosè fidem conservari; cum hoc fiat ex lege universali, à DEO, justis de causis, contra, vel supra exigentiam habituum statuta.

Ripalda econtra, & alii dicunt, fidem connaturaliter in peccatore fideli manere. Ajunt hi auctores, quòd, licet non omnes potentie, quæ non possunt connaturaliter produci absque natura eas exigente, possint manere istà destructà, tamen possint manere aliqua destructà naturà: sic ajunt, virtutem germinandi, quæ est potentia grani, manere in grano emortuo: sed hoc exemplum vin non habet apud eos, qui admittunt vitam seminum. Negari tamen non potest, quòd maneat in cadaveribus destructà animà potentia aliqua producendi certos effectus, ut patet in herbis: quos effectus, si etiam attribuas formis partialibus, dici poterit, has ipsas formas esse in aliquo sensu potentias animæ subordinatas. Sed neque debet esse omnimoda paritas, inter verè, & strictè dictam naturam, ejusque potentias, ac inter tantum quasi naturam, ejusque quasi potentias; potuit enim DEUS pro libitu producere habitus fidei, & spei, cum tali, vel alia exigentia: quid autem fecerit, est satis incertum, quamvis neutri sententiæ negare velim suam probabilitatem.

705. **O**B. 1. contra 1. conclusionem. Habitus fidei conservatur sine gratia: ergo etiam sine illa producitur. Confir. 1. Tridentinum sess. 6. c. 8. ait: *Fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis:* ergo debet infundi habitus fidei ante justificationem, seu gratiam.

Confir. 2. Qui accedit cum actu fidei ad baptismum, sed tamen cum aliquo peccato, e.g. luxuriæ, licet non recipiat gratiam, tamen recipit characterem, & fidem: ergo fides recipitur ante gratiam. Resp. conc. ant. neg. conf. Ratio responsionis desumitur partim ex dictis *num. preced.* partim ex rationibus conclusionis: insuper in plurimis patet, plus requiri ad primam productionem, quam tantum ad conservationem rei.

Ad 1. confir. neg. conf. Tridentinum ibi loquitur de fide actuali, ut patet vel ex eo; quia dicit, nec fidem, nec opera mereri justificationis gratiam: ergo loquitur de fide, quæ saltem genericè accepta, potest esse meritoria: hæc autem est actualis, non habitualis: adeoque ex illis verbis nequit inferri, quòd debeat infundi habitus fidei ante justificationem. Ad 2. confir. neg. ant. cum Lugone *de fide disp. 16. sec. 2. n. 22.* non enim ponitur sufficiens dispositio ad unum habitum, nisi ponatur ad omnes, nec habemus sufficiens fundamentum ex Scripturis, vel Conciliis, adstruendi in tali casu efficaciam baptismi dimidiatam, in ordine ad habitum, sicut ad characterem.

706. Ob. 2. Tridentinum sess. 6. c. 7. ait: *Nam fides, nisi ad eam spes accedat, & charitas, neque unit perfecte cum Christo, neque corporis ejus virum membrum efficit:* ergo fides debet prius infundi; alias spes, & charitas, non possent accedere. Confir. 1. Hæreticus, quando accedit ad fidem, dicitur jam fidelis, antequam justificetur: ergo jam habet habitum fidei. Confir. 2. S. Thomas 2. 2. q. 6. a. 2. ad 3. ait: *Quod ille, qui accipit à DEO fidem absque charitate, non simpliciter sanatur ab infidelitate:* ergo fides infunditur absque charitate.

Resp. neg. conf. Per accedere Tridentinum tantum intelligit conjungi; alias nunquam, neque parvulis possent simul infundi istæ tres virtutes; quia, si simul infunderentur, non accederent spes, & charitas ad fidem, quod tamen Tridentinum requirit ad justificationem; unde per accessum intelligitur tantum conjunctio: estque hic modus loquendi frequens: sic dicimus, sapientiam non esse valde æstimandam, nisi accedat pietas. Ad 1. confir. neg. conf. Luxuriosus, si det eleemosynam, dicitur misericors: quin tamen habeat habitum infusum misericordie; quare terminus *fidelis* potest significare

gnificare, vel habentem habitum fidei, vel habentem actum fidei moraliter perseverantem: & in hoc secundo sensu talis hæreticus dicitur fidelis.

Ad 2. confir. neg. conf. S. Doctor loquitur de fide actuali, quam DEUS donat peccatori infideli, dum cum eo per auxilium extrinsecum concurrat ad actum fidei, ut colligitur ex toto illo articulo, & vel maxime ex illis, quæ eodem loco habet, nempe per solam fidem non sanari hominem simpliciter; quia non remouetur culpa præcedentis infidelitatis: sed tantum sanari secundum quid, ut scilicet cesset à tali peccato, seu actu peccati; nam statim addit: Hoc autem frequenter contingit, quod aliquis desistat ab uno actu peccati, etiam DEO hoc faciente, qui tamen ab actu alterius peccati non desistit, propria iniquitate suggerente: & per hunc etiam modum datur aliquando homini à DEO, quod credat: ergo loquitur Angelicus de cessatione ab infidelitate actuali, seu de actu fidei: quem actum etiam significat ipsa vox credere. Quando autem huc afferuntur textus S. Augustini, citati n. 621. ipsi quoque explicari possunt de fide actuali.

707. Ob. 3. Gratia requirit aliquam dispositionem in subjecto: ergo ante illam prior infunditur fides. Confir. Si fides, & spes, dependent à gratia, non est assignabilis ratio, cur præ habitibus moralibus in peccatore conferuntur: sed debet dari ratio: ergo. Resp. retorq. argum. ergo etiam habitus poenitentiae infunditur ante gratiam; quia etiam aliqua poenitentia prærequiritur. In forma dist. ant. gratia requirit aliquam dispositionem actualem. conc. ant. habitualem. neg. ant. & conf. Dispositio autem ista, siue actus fidei, aut aliarum virtutum, non procedunt ab habitu, sed ab auxilio extrinseco, sicut etiam actus contritionis, si eliciatur à peccatore.

708. Ad confir. iterum retorq. argum. Si habitus fidei, & spei, non dependent à gratia, cur dependent alii? scilicet talis est voluntas DEI, quæ innotescit nobis sufficientissime ex Tridentino. In forma, dist. ma. non est assignabilis ratio, distincta à voluntate DEI, quæ nobis certò sit cognita. om. ma. quæ saltem probabiliter sit nobis cognita. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conf. Per se sufficeret sola voluntas DEI: potest tamen adhuc alia assignari ratio probabilis, ex eo, quod habitus fidei, & spei, sint quasi fundamenta vitæ spiritualis, & eorum actus maxime necessarii, quodque DEUS ex sua misericordia noluerit, hominem spoliare omni dono superno: sed voluerit, ei hos habitus relinquere, nisi specialiter, per peccata immediatè opposita, eos demereatur. Cum autem habitus piæ affectionis etiam necessarius sit ad actus fidei, putant Lugo disp. 16. de fide sec. 3. n. 44. & Haunoldus l. 3. tr. 1. c. 9. n. 431. etiam eundem in peccatore manere: imò & habitum elicivum iudicii practici supernaturalis de credibilitate revelationis: quod quidem valde pro-

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

babile est: sed non ita certum, ut certum est manere habitus spei, & fidei, de quibus id est de fide ex Tridentino. Contra 2. conclusionem non est, quod à Theologis obijciatur. Jam quaestio de subjecto habitus fidei: ex cujus occasione etiam statim agendum, de subjecto spei, & charitatis; tum ne plura hæc dicenda, alibi iterum repeti necesse sit; tum ut discrimen inter habitus Theologicos hac in re clarius notetur.

QUÆSTIO III.

De Subjecto Habitūs Fidei.

ARTICULUS I.

In quibus Subjectis dentur Habitus Fidei, Spei, aut Charitatis.

709. Dico 1. Habitus charitatis datur in omnibus iustis, viatoribus, & comprehensoribus, etiam ipso Christo Domino: non autem in graviter peccantibus. ita certissima omnium. Prob. 1. p. conclusionis. Inprimis si supponatur, habitum charitatis (ut aliqui volunt) esse identificatum cum gratia sanctificante, tunc clarum est, quod sit in omnibus iustis, in quibus omnibus est ea gratia, utpote forma denominans iustos: cumque Christus Dominus etiam habeat gratiam sanctificantem, ejusdem speciei cum nostra, etiam in ipso erit habitus charitatis.

Si autem supponatur (ut plures volunt) habitum charitatis esse distinctum à gratia, tamen negari non potest, quod ipse ex lege DEI sit semper connexus cum gratia, & cum ea in justificatione infundatur, ut docet Tridentinum sess. 6. c. 7. his verbis: Unde in ipsa justificatione, cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fides, spes, & charitatem. Intelligitur autem charitas habitualis; nam hæc ibidem dicitur justificationis inherere: hoc est, in ipsis tamdiu manere, donec peccato gravi expellatur: ergo iterum, ubi datur gratia, scilicet in omnibus iustis, datur etiam habitus charitatis, cum ea connexus, & cum eadem infusus: cumque, ut jam dictum, Christus Dominus habeat etiam gratiam sanctificantem, quamvis longè intensiorem, tamen ejusdem speciei cum nostra, quæ est radix habituum supernaturalium, habet etiam similem habitum charitatis, uti omnes concedunt.

710. Hic autem habitus charitatis non cessat in Beatis, seu comprehensoribus (uti cessat fides, & juxta multos etiam spes) nam in cælo quoque charitas potest elicere suos actus amoris, ubi tamen fides suos actus non potest elicere: neque etiam spes juxta eos, qui eam in Beatis negant permanere. Hinc de charitate dicit Apostolus 1. Corinth. 13. v. 8. Charitas nunquam exsedit: quæ verba

C c

SS. Pa-